

anden Maade, end at der, naar Rigsraadet skulde bære hele vor konstitutionelle Udvikling, Intet blev tilbage for Rigsdagen at bære. Det kan dog ikke let forstaaes paa anden Maade; thi naar en af to Forsamlinger skal bære hele vor konstitutionelle Udvikling, er det i det Mindste efter min Forstand det samme som at sige, at Rigsdagen skulde sættes til Side. Den Gang Lalen var om at indføre den gennemførte Forsatning, udtalte jeg, hvorledes denne røde Traad gik igjennem hele vort Forsatningsliv, og jeg kan nu jeg var den Gang Tilhører — minde om en Ting, der ogsaa fortjener at tages med i Betragtning, nemlig at det var paa et hængende Haar, at vi ikke en Gang havde faaet den Grundlov, ifølge hvilken vi nu sidde her. I 1849 blev der nemlig gjort et Forsøg midt under Samlingen paa at opsætte Grundlovsforhandlingen for at se at faae Slesvig med. Det blev forhindret, at se alle Udenforstaaende maatte opsætte dette Skridt som et Forsøg paa at trække Liden hen. Der var dog ogsaa den Gang Bestræbelser for at indskrænke den Frihed, som heldige Omstændigheder havde givet vort Fædreland, og som være nedlagte i Grundloven af 1849. Vi maatte jo den Gang hjempe haardt mod de fra Fortiden kommende bureaukratiske Elementer, som sørgede for at bringe ind i Grundloven saa mange Bestemmelser af en hæmmende Virkning, at naar man vil bruge en eller anden Grundlovsparagraf, vil man opdage, at der er en eller anden lille Hage ved den, saa at Friheden er lidt indskrænket. Det staaer saaledes fast, at der gennem helt vort Forsatningsliv er gaaet den røde Traad, som gik ud paa at beskære den Frihed, vi havde faaet i 1849. Jeg haaber nu, at Udviklingen i Europa vil tage en saadan Retning, at vi, som dog ere komne et Skridt frem i selskabelig Retning fremfor andre Folk, ogsaa ville holde ved og modstaa et hvilket-somhelst Forsøg paa at hindre denne Udvikling. Jeg vil tillade mig at gjentage, hvad jeg en Gang har sagt lige overfor det ærede Medlem fra Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen). Saa snart der under vore Forhandlinger idelig og altid bliver sagt, at vi maa tage Hensyn til de to Forsamlinger, og at det er disse to Forsamlinger, der maa blive enige, for at man skal tage Hensyn til dem, saa saar jeg netop i disse Ord en Bekræftelse paa, hvor ivrig man søgte at faae det forrige Landskting uddannet, og netop at have det nye Landskting som det Middel, hvor igjennem man vilde gennemføre de Bestræbelser, mod et folkevalgt Råmmer, som man ikke ønskede skulde have Fremme. Naar altsaa Nogen nu lige overfor os paaberaaber sig, at vi skulle tage Hensyn til Landsktinget, tillader jeg mig ligeoverfor enhver af den Slags Ytringer at spørge: har Du, der paataaler dette, været med til at fremkalde den Tilstand, vi have, og et andet Landskting end det forrige; thi har han

været med til at fremkalde denne Tilstand, saa siger jeg, har han ikke Ret til at bebrejde os en anden Stilling end den, vi indtog i 1869, da baade Landsktinget og Folkethinget kunde blive enige. Da var det et andet Landskting, end det nu er, og hvad det nuværende Landskting angaar, saa nærer jeg ingen Tvivl om, at der skal findes Mænd her i Danmark, som støttende sig til et Flertal i dette Thing, kunne føre flere Love igjennem det andet Thing. Det kommer kun an paa, at man har den Omgængelighed, den Villie til at faae Thinget til at gaa frem paa en god og heldig Maade, saa vil jeg tro, at der er Fædrelandsfjend, baade i det ene og det andet Thing.

J. M. Hansen: Jeg skal ikke tage Ordet videre angaaende den Sag, som angaar Priestelønningerne og hvad dertil hører. Grunden hvorfor jeg ønskede Ordet, var kun Anledning af det Tilsvaer, som den ærede Kultusminister gav om sin Stilling til de forskjellige reaktionære Forsatninger, som han har bidraget sit til at fremkalde. Jeg skal da bemærke overfor det af den ærede Minister Anførte, at, naar han henviste til, at, hvad Grundloven af 2den Oktober 1855 angaar, da bestod der en Forsamling, som man skulde have med og forhandle med foruden Rigsdagen, saa maa jeg minde om, at, før det Ministerium blev dannet, hvoraf den ærede Minister var Medlem, var det her i Thinget stillet Forslag om at sætte det Ministerium under Tiltale, som havde givet Forordningen af 26de Juli 1854, og blandt dem, der havde bragt dette Forslag frem, var ogsaa Mænd fra den Side, hvortil den ærede Kultusminister hører. Alle vare enige om, at denne Forordning var et Grundlovsbrud og derfor ikke kunde anerkjendes; men at man maatte skaffe den afsien ved at sætte det paagældende Ministerium under Tiltale. Men ligesaa snart det Ministerium var blevet dannet, hvoraf den ærede Kultusminister blev Medlem, forandrede man Signalerne. Saa sagde man, at denne Forordning af 26de Juli 1854, som vi ansaa for grundlovsstridig, og som vi maatte bringe under Rigsretsdom, maatte vi anerkjende, vi maatte frasalbe at anlægge Sag mod de afgangne Ministre. Jeg husker meget godt, at, da man først havde anerkjendt den, var det en Paaberaabelse af denne Forsamling af 20 kongevalgte Mænd, som man ansøgte som Grunden, hvorfor det var nødvendigt at foreslaa at vedtage Grundloven af 2den Oktober 1855, saaledes som den blev vedtagen. Men jeg anser Feilen fra det Ministeriums Side, der kom til at gjøre dette, at være den, at det anerkjendte en grundlovsstridig Forordning og derved anerkjendte denne Forsamling af 20 Mænd som den, man maatte komme overens med, før vi fik Forsatningen vedtagen. Dette er en Hovedfeil, som den ærede Minister ikke kan frigjøre sig for at have Delagtighed i. — Der blev talt om Forsatningen